

Ryssland och Västerlandet

VILHELM LUNDSTEDT: Europas
demokratier — förenen Eder!
Natur och Kultur. 3 kr.

PROFESSOR VILHELM LUNDSTEDT har i en skrift, som fånglar förståndet genom sin klarhet och känslan genom sin lidelse, givit en framställning av den ryska despotin och en analys av Sveriges läge i konflikten mellan denna despoti och västerns demokratier. Vad han med stöd av den rika litteraturen under senare år meddelat om förhållandena i Ryssland borde vara känt av alla, men är det icke; i den kommunistiska pressen förnekas fakta, i den socialdemokratiska har de intill senare tid förtigits eller undanskjutits. Professor Lundstedt hör till dem — den offentliga debatten tyder på att det är ett fåtal — som med hela sitt hjärta känner det ohyggliga i vad som försiggår i Östeuropa. Han fördömer med kraft det som måste fördömas. Han är helt fri från den slapphet för vilken allt blir nyanser av grått och från den förment statsmannamässiga förnumstighet som i en överlägsen attityd gentemot andra folks lidanden ser realism och djupsinne.

Den i vårt land ännu vanliga propaganda som i motsättningen mellan öst och väst säger sig se en strid mellan ideologier förklarar Lundstedt vara "en sofistisk lek med ord, som ställer det verkliga sammanhanget på huvudet". Att hålla på frihet och humanitet och att samtidigt "såsom samhällsideologi betrakta en åskådning, som uppställer målet att slå ihjäl eller tortera de individer, som vågar tala och tänka högt och fritt... som syftar till att med grym och gränslös terror slå ned och tillintetgöra all humanitet, detta torde man få betrakta som det mest bakvända av allt bakvänt". Lika väl kan man beteckna skillnaden mellan mördaren och hans offer som en fråga om ideologi. Hela detta tal om ideologier, lika populärt under nazismens segerfåg under kommunismens expansion, är en metod att komma ifrån ståndpunktstagande, att rationalisera den rena strutspolitiken.

Skräckväldet i Ryssland är så fulländat att hela folket framstår som den härskande byråkraterns slavar. En person får inte byta yrke eller arbetsplats utan tillstånd av en statlig direktör, myndigheterna kan

skicka honom vart som helst, en ofrivillig försening vid arbetets början på mer än tjugominuter kan medföra hårda straff, eventuellt förpassning till slavarbete i mera speciell och egentlig mening. De skildringar som givits av flyktingar och korrespondenter är samstämmiga och till hela sitt väsen trovärdiga. Ty vad man officiellt får veta om den ryska regimen — genom lagstiftning och offentliga uttalanden av härskarna — passar helt i stycke med dessa skildringar. Är inte godtycket och grymheten självfallna konsekvenser av frihetens undanröjande och maktens koncentration hos en härskande klass utan ansvar? "Vore det över huvud möjligt", skriver Lundstedt, "att gendri-va skildringarna i den rysslitteratur, som jag här omnämnt, så kunde ju makthavarna i Sovjet göra detta genom att låta en därtill skickad västerländsk kommission, med egna rysstalande tolkar, fritt resa omkring och fritt inspektera, utan hinder av några kulisser och utan hinder av ryska tolkar och ryska vägvisare."

Professor Lundstedts slutsats blir den som anges i skriftens titel. De demokratiska staterna i Europa måste förena sig och söka anslutning till USA. Endast på denna väg kan de så långt möjligt trygga sin egen säkerhet och världens fred. Bland de enligt anmälarens mening avgörande motiv som anförs för denna tanke må ett, som tidigare icke med någon styrka framkommit i debatten, här återges. "I och med vår anslutning till ett västmaktsförbund skulle faktiskt ett mycket kraftigt motiv för Ryssland att attackera oss bortfalla, nämligen Rysslands intresse att förebygga denna vår anslutning. Just för ögonblicket och några år framåt är det emellertid alltför riskabelt för Ryssland att söka göra detta preventionsintresse gällande. Det gäller därför för oss att handla,

medan det ännu är tid. Situationen kan tänkas snart bli förändrad: vår anslutning till ett demokratiskt statsförbund kan försvaras, ja, omöjliggöras genom Österns hotfulla hållning."

Var och en som vill ta ställning till frågan om samverkan eller isolering, den största fråga vi har att avgöra, borde läsa professor Lundstedts bok och hans partivän utrikesministerns tal och uppsatser under våren. Det är svårt att tro att de sistnämnda för många skulle väga tyngst i vägskålen. Önskvärt vore därför att även hr Undéns inlägg utgaves i broschyrform. Vågar utrikesministern skrida till en dylik publikation, har han åtminstone begått en djärv och resolut handling. Herbert Tingsten